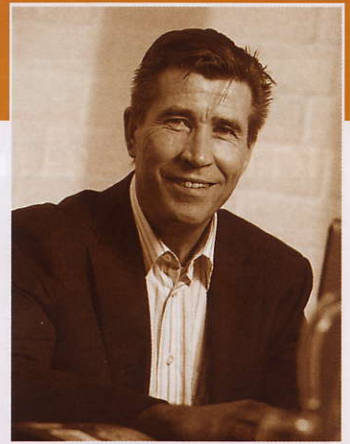

COLUMN

OUT OF THE BOX THINKING: BOX 4

A.G.P. Harmsen MFP CPC, financieel planner/pensioenconsultant en docent praktijktraining Financial Life Events, is verbonden aan het Financieel Advies Centrum te Varsseveld.

In ons fiscale boxenstelsel worden vraagstukken gerelateerd aan de verschillen in heffing per box. Steeds vaker wordt buiten deze boxen gedacht om het geheel aan belastingdruk te beoordelen. In deze column argumenten voor deze denkwijze.

Belangen

De dga wenst bij eigen beheer de pensioenaanspraken fiscaal te maximaliseren. De planner onderkent de nadelen als de belastingdruk van een te hoge pensioenaanspraak wordt beloond met 52% heffing. Uiteindelijk is de heffing hoger dan het genoten voordeel Vpb/AB. Wat resteert, is het tijds- en rentevoordeel tot de pensioendatum los van mogelijke gevolgen door de fiscalisering van de AOW. De planner streeft zo mogelijk naar een pensioenaanspraak waarbij de belastingdruk onder het maximumtarief blijft. Deze visie is een startpunt voor een verdere integrale box 4-visie op alle inkomsten en verplichtingen.

Fiscale planning

Naast saldering van pensioenaanspraak op de te betalen hypotheekrente spelen resultaat uit overige werkzaamheden, diverse regimes aan lijfrenten en levensloopuitkeringen een rol. Daarnaast blijken veel BV's 'oude' stamrechtverplichtingen te bezitten, uit de periode van omzetting naar BV betreffende stakingswinst en (F)OR.¹ Ook deze kennen integrale heffing in box 1. De box 4-benadering betekent ook het vaststellen van de werkelijke kwantitatieve verplichtingen. Deze commerciële waardering kan leiden tot bevrozing van de pensioenaanspraak en verschuiving van opbouw naar box 2 of 3. Voorwaarde hierbij is dat de BV middelen bezit of kan vrijmaken. Dit vergt dus overzicht van vermogensopbouw in alle boxen zowel in de opbouw als in de uitkeringsfase.

Asset-Liability

Een mogelijke insteek is dat de BV middelen reserveert om de privé hypotheek (of derden) over te nemen en vervolgens het inkomen in de uitkeringsfase mede afstemt op de rentebetalingen aan de BV. De toekomstige weduwe heeft er troost bij dat de schuld bij een door haar, middels vererving verkregen aandelen, in de BV is ondergebracht. De discussie over de zakelijkheid van een lage rente is dan ook minder relevant en staat buiten de recente wettelijke beperkingen. Bij een Asset-Liability Model ontstaat een beeld tussen de werkelijke toekomstige verplichtingen en de vermogensopbouw. Deze toekomst kan ook zeer nabij zijn, immers de problemen worden direct zichtbaar bij arbeidsongeschiktheid, overlijden of echtscheiding van de dga. Een box 4-benadering betekent ook rekening houden met de civiele wijze waarop pensioenaanspraken zijn toegezegd.

Arbeidsongeschiktheid

De meeste pensioenbrieven gaan ervan uit dat de arbeidsongeschikte dga na maximaal twee ziektejaren een premievrije opbouw verwerft. Civiel dus concrete toezeggingen, echter bij arbeidsongeschiktheid kan de bron snel opdrogen. De uitvoerder heeft wel de verplichting om door te gaan met doteren. Resteert dus een financieringsvraagstuk over de aanspraken die voor verwezenlijking vatbaar zijn. De pensioenbrief zou of concrete beperkingen moeten kennen of de BV dient de toekomstig stijgende dotaties te herverzekeren dan wel deze verplichting in het geheel niet toe te zeggen. Op deze wijze worden weloverwogen keuzes gemaakt om de continuïteit te waarborgen.

Nabestaandenpensioen

Als de BV het risico van overlijden van de dga herverzekert, sluit ze in de regel een risicoverzekering ter dekking van de financiering van het nabestaandenpensioen. De toekomstige weduwe heeft civiel jegens de uitvoerder een vordering. Bij overlijden van de dga is een drietraps fiscale raket gecreëerd. Ten eerste Vpb-heffing over het beleggingsresultaat, ten tweede progressieve loonheffing en zorgpremies over de uitkeringen en ten derde door pensioenimputatie een sterke verlaging van de vrijstelling erfbelasting tot € 450.000. Deze imputatie treft ook de lijfrenten en periodieke

uitkeringen.² Per saldo een hogere erfrechtelijke verkrijging door de weduwe, gevangen in een moeilijk verkoopbare BV. Zelfs een effectief testament betekent slechts uitstel belastingnadeel.

De privé risicoverzekering

Vergelijken we dit met de uitkering van een door de toekomstige weduwe afgesloten box 3-risicoverzekering, dan kan ze box 1-bestanddelen aflossen, box 2-AB-claims afrekenen, erfdelen uitkeren, het uitvoeren van bepalingen in een (keuze)testament en dat bij een marginale heffing in box 3. Bij huwelijkse voorwaarden kan verder de uitkering vrij van erfbelasting³ worden genomen onaantastbaar voor erfgenamen.⁴ De weduwe bereikt door het aflossen van schulden een vordering op de nalatenschap. Deze box 4-benadering leidt dus tot een aanzienlijke besparing in heffingen.

Conclusie

Box 4 is de som van fiscale en civiele gevolgen in box 1, 2 en 3. Deze benadering leidt tot overzicht en mogelijk een heroverweging bij de uitvoering van pensioentoezeggingen.

1 Art.19 en 44 Wet IB 1964 (oud).

2 Art.32 SW 1956.

3 Art.13 SW 1956 bepaalt dat verzekeringsuitkeringen die worden verkregen ten gevolge van of na het overlijden aan de heffing van Successie (erfbelasting) zijn onderworpen, tenzij voor de verkrijging niets aan het vermogen van de erflater werd onttrokken.

4 De begunstigde heeft volgens de heersende leer (leer van zelfstandig recht, ook wel genoemd leer van het oorspronkelijke recht) de uitkering niet verkregen uit de nalatenschap maar ingevolge een overeenkomst. Heffing van successierecht (erfbelasting) is daarom alleen mogelijk via een fictiebepaling.